Ч. 229 (728). Львів, пятниця дня 12. жовтня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	4·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

З німецької воєнної політики.

Головною точкою незгоди се Бельґія. Так бодай можна заключати з поважних анґлійських голосів. Ключ до мира має отже Німеччина, яка держить Бельґію сильно в своїх руках. Колиб Німеччина заявила, що уступить з Бельґії і відбудує її цілковиту державну незалежність — мали би ми, здаєть ся, мир в короткім часі. Та Німеччина доси такої заяви, яка би її вязала, не зложила. Канцлер що до Бельґії і доси завзято мовчить.

Та не легко й сказати йому що-небудь в сій справі. Бельґія з своїм побережем в руках Німеччини се найцінніший застав. Звідси Німці найбільш загрожують Анґлії. Бельґійське побережє се огнище цілої мирової проблеми. Маючи се побережє в своїм посіданю, можуть Німці вимушувати на Анґлії відповідний окуп. Доки отже в дорозі довірочних переговорів з Анґлією не упевнять ся що до висоти жертвованого нею окупу, не можуть нічого про Бельґію говорити. А що сей окуп мусить бути очевидно дуже скомплікований і великий, через те згода що до нього і остаточне установлене його величини не може піти так скоро і легко. Переговори, які без сумніву ведуть ся вже від якогось часу, перериває Анґлія все новими пробами військового відібраня Бельґії або бодай части її побережа. Виходить, що жаданя Німеччини мусять бути так великі, що Анґлії поки-що годі їх приняти. Зрозуміла се й більшість німецького парляменту і длятого зовсім не нападала на канцлера за його мовчанку в справі Бельґії.

За те прийшло в німецькім парляменті до острого конфлікту між більшостию, а правительством з нагоди иншої справи, яка однак з першою справою стоїть в тісній лучности. Ось на ґрунті воєнних цілей і питаня, чи мир має бути „гнилий“ чи „почесний“, розвинула ся останними часами жива аґітація, спомагана найвпливовійшими чинниками в державі. Ся аґітація дійшла аж до фронтових військ і довела до противенства між парляментом а військом. Аґітацію управляли всенімці, прихильники анексійної воєнної політики. Така робота се очевидно поважна небезпека не тільки для мира, але й для самої Німеччини. Проти всенімецької аґітації виступила останними днями більшість німецького парляменту і домагалась від канцлера, щоби не попирав всенімецького авантурництва.

Відповідь канцлера на се жадане не випала вдоволяючо. Д-р Міхаеліс збув парлямент загальними висказами про політичну свободу зрадників і добру волю всіх партій. До решти подразнив парлямент своїм нещасним виступом віцеканцлер Д-р Гельферіх. Мало що не прийшло до канцлерської крізи. Остаточно справу полагоджено і тільки Д-р Гельферіх мусїти ме, здаєть ся, уступити.

Жертвам царату!

Під таким заголовком помістило „Укр. Слово“ 3. жовтня в 221. ч. телеґраму, яку дістало Стокгольмське бюро від запомогового Комітету для вивезених Українців у Києві. Що російська революція „не змінила зовсім положеня українських засланців, тих нещасливих жертв війни, а противно, можна сказати, що їх положене навіть погіршило ся, — на се вказує і статя поміщена в київській „Новій Раді“ 81. ч. з 6. липня 1917. під заголовком: „Нове правительство і неволя“. Автором статі засланець і всім нам добре знаний Микола Курцеба. Подаємо її в цілости:

„В місяці квітни оголосило Тимчасове Правительство офіцияльний акт, в котрім обіцяло визволити всїх підданців ворожих держав, а саме австрійських, німецьких і турецьких, висланих царським урядом в сибірську неволю.

В оповіщеню уряду було сказано про комісію, котра мала в скорім часї розібрати справу поодиноких виселенців, та як що вони не шпіони дозволяти переїхати в рідний край.

Як відомо в Приангарськім Краю, відбуваєть ся два рази т. зв. „распутица“. Величезна ріка Ангара одинока дорога до світу і зимою й літом, в осени має ледохід, який до того як замерзне Ангара триває $1^1/_2$ місяця, а весною поки пройде крига знов минає 2 місяці. Сих три місяці ангарці відрізані від світу.

І Українці на Ангарі спокійно сподівали ся кінця мая, коли припадає кінець „разпутици“, і скорого повороту в рідний край, але окрім офіціяльного оповіщеня ми до кінця місяця мая нічого не діставали, навіть тої мізерної запомоги по 16. рублів на місяць, котрі царський уряд майже всім виплачував точно. Через те, що не давав ніхто ніяких запомог, що невеличкі запаси скоро розійдуть ся, виїхали Українці з Ангари в початку червня до Красноярська, щоби відти, згідно з офіціяльним повідомленем, поїхати до дому. Більша частина укр. переселенців без грошей, задовжена лишила ся на біду. До того появила ся „мошка“ і комарі так, що не можна з хати вийти, бо комашня їсть без жалю. Бувають випадки, що комашня на смерть заїдає телят і коров.

І серед таких тяжких обставин мусять жити в тяжкій неволі в „вільній Росії“ люде, яких нема права далї в Сибіру тримати. З початку червня губерняльний красноярський комісар прислав в Богучани, волость, де живе центр укр. виселенців з Галичини і до Львова, розпорядженя, щоб кождий австрійський і німецький підданець сидів на своїм місцї жительства і не їздив самовільно ні до Єнисейська, ані до Крас-

---

Др. ВОЛОДИМИР ҐЕРИНОВИЧ.

До Западної української етноґрафічної границі.

(Кінець).

На далеку колишню западність української етноґрафічної лінії вказують імена місцевин, які стрічуємо нинї вже там, де урядова статистика не виказує ні десятини проценту української людности. Грушів, Чабаї, Острівець руський, Руськів, Руська Воля, Руське Село, Приточно, Руській Стік, Творичів — отсе частина з многих лежачих далеко на запад нажих етноґрафічних меж. — Додаймо до того церкви з одиницями вірних нині, часто захожих, будемо мати образ території, яка перестала бути вже українською.

В повільнім поході на схід втиснув ся польський елемент далеко на схід часом в глибину десяток миль.

Із колишної української країни остали лише сліди, з над Висли мусів український нарід відступити по Вепр, а з часом і далі до сходу, вузшими і ширшими заливами через згадану ріку. Пересунене лінії з островами, півостровами чи причілками нагадує нам воєнне, нинішне; одно плянове і друге, тут і там одна думка і ціль. Ріжниця лежить лише в часї і середниках.

Останні дужаня воєнні витиснули глибоке пятно на етноґрафічну польсько-українську лінію. Вони прискорили похід польського, а відворот українського елементу о цілі віки повільних, „історичних“ змагань.

Три роки війни, зглядно кілька лиш місяців пятнайцятого року пересунули нашу межу дальше в зад, чим попередно цілі століття. — Сей удар для нашого народу дуже тяжкий. Можна його лиш порівнати з найтяжшими, який довелось пережити в нашій історії. Процент української людности на запад від Буга змалів дуже значно. — Нині надармо шукали би ми старих процентів в повітах янівськім, білгорайськім, томашівськім, грубешівськім, замостськім, красноставськім, холмськім, люблинськім, любартівськім, влодавськім, радзинськім, луківськім, більськім, сїдлецькім, константинівськім. — Остали лиш незначні частини. Загал утік в пятнайцятім роцї підчас великої офензиви осередних держав в глибину Росії, много втратило житє в лютих боях, які відбували ся на сих територіях, многі згинули підчас довгої і далекої утечі.

Остало лише майже в цілости польське населенє, яке в поході осередних держав бачило не лиш страхіте, але щось иншого.

Уряд московський, а головнож уступаюче царське військо, ширило між народом поголоски про нечувані варварства осередних держав. Жертвою мали пасти усї православні. Ще католицьке може вратуєть ся — говорено — але православне не уйде загибелї, як попаде в руки Германцеви. А як не услухав мужик, вигнали на силу — і гнали слїдом тренів московського війська. — Що з українства остало дома, бояло ся своєї тїни, много вирікло ся і народности і православя, бо католицизм і польськість були амулетом для житя і майна.

І знова побідила польська ідея, стала в пригоді зданим на ласку і неласку ворогови людям.

Ми дивували ся, коли переходили Холмщину, а не бачили Українців. А коли удалось нам їх відкрити, то се треба було приписати случаєви. Нераз по словам молитви або по тихцем веденій розмові.

Одного разу розплакало ся жіноцтво, слухаючи проповіди, виголошеної нашим полевим пан-отцем в українській мові. — То знова стрічали ми громадки жінок і молодїжи по церквах, до яких були би бояли ся зайти, коли би були знали, що ми туди підемо. — Ту і там попадали нам листи жовнірів, писані московсько-українською мовою. А все те припадково, бо нарід страха ради запирав ся своєї мови і релїґії.

Але і сего жіночого і дитячого населеня лишило ся мало. Наші окраїнні землї на запад від Буга були в памятнім пятнайцятім роцї тереном крівавих дужань: дуже завзятих наступів військ осередних держав і розпучливої оборони російського війська. Здовж понуденникового бігу Вепра і Буга до півночи ішли зелїзні кліщі армій архикнязя Йосифа Фердинанда і Макензена, щоб як найскорше получити ся з військами Гінденбурґа, який сидів над Нарвою і щоб тим способом окружити російські армії в польськім Королївстві. — Отсей ґеніяльно подуманий плян залежав від скорости походу і сили удару військ осередних держав на западній українській територїі.

ноярська, бо буде відставлений на місце свого жительства.

Значить, нове заслане вертає знову у Сибір тим гірше, що не дають запомоги і треба брати хліб на кредит, або гинути з голоду. Ті, котрі одержували запомоги з царського уряду, тепер аж в половині червня одержали за 6 місяців 48 рублів, а ті, котрим не давало царське правительство нічогісінько, так як зворови сього листа, не дає нічого і нове правитетьство...

Микола Курцеба.

Як бачимо положене засланців страшне і тим болюче, що все се діє ся у „вільній Росії“. А ще більше болючим є, що запомоговий Комітет в Києві не міг в тій справі зробити того, що можна було від нього надіяти ся.

Та-ж коли лише настала свобода, то „Центральна Рада“ вислала всім провінціональним укр. орґанізаціям телеґраму в якій стояло: („Кієвск. Мисль“ ч. 65. з 6 марта 1617.)

„Час біжить беріть ся до праці. Висилайте депутацію до уряду з викладом нагальних потреб українського народу:

Українська школа, ґімназія, університет, українська мова в державних закладах, п о в о р о т з а с л а н ц і в г а л и ч а н.

Як бачимо з сего, то вже з самого початку памятала „Центральна Рада“ на засланців галичан. Тим сумнійше що для полекші їх долі зроблено дуже мало.

Тому треба нам і з нашої сторони щось в сім зробити.

Се наш національний обовязок. Ми не сміємо забувати на наших засланців!

(М. Ґ.)

На часї.

Воєнна хуртовина яка четвертий вже рік шаліє на нашій землї, змінила до непізнаня нашу Країну. Особливо околиці через котрі довший час, або й по кілька разів сували ся пекольні воєнні танцї, пали жертрою цїлковитого знищеня та руїни.

З деяких селів остало по кілька або кільканайцять на пів знищених будинків, а з деяких, як прим. Семиківців та Беневи над Стрипою, — зістали лише слїди що там були села. Там зістала тільки глина зрівнана із землею. Навіть зеленої галузки нїгде не видно.. Населене з тих осель страждає цїлими роками по чужинї.

Може яка половина тих безталанних людий поверне колись на свою рідну землю, — решта бита нуждою та горем вигибла по чужинї.

В околиці віддалені дальше від боєвого фронту, виселенцї вже повернули і тих власти розміщують де мож щоби перезимувати зиму бо до дійсної відбудови знищєних осель можна буде взяти ся не скорше як з весною.

Треба дуже сумнївати ся, чи при відбудові, як і взагалї при воєннім відшкодованю, наш нарід не буде покривджений.

Навчені гірким досвідом в часї війни, як тяжко приходить ся нашим людям здобувати від властий воєнні причинки або запомоги, які після всякої справедливости їм належать ся, — можемо цїлком певно сподївати ся великого покривдженя і при відбудові. Потреба отже великих зусиль нашої парляментарної репрезентації, як також нашого Краєвого Господарського Товариства „Сїльського Господаря“ щоби такому покривдженю запобігти.

В отсїй статейцї хочу звернути увагу на одну дуже важну справу, на котру повинні класти великий натиск ще перед відбудовою ті наші люди, котрі мають голос в будівельних експозитурах та повітових ратункових комітетах. Маю ту на гадці справу комасації селянських ґрунтів.

Сею справою ще перед війною живо інтересувались люди, нею занимав ся галицький сойм, та з ріжних причин вона була трудною до здійсненя в передвоєннім часї. Крім кількох громад, в котрих сказавши мимоходом, при переведеню комасації потерпіли селяни в перших роках богато шкід та недогідностий, — у нас не пробували більше люди переводити комасації. Та тепер, коли скінчить ся війна, і прийдуть по ній всілякі реформи, повинні ми всїми силами змагати також до реформ аґрарних, для котрих основою повинна стати комасація хлопських ґрунтів.

Коли зважити як трудною, ще в передвоєнних часах, була господарка на роздроблених, порозкиданих віддалених де куди по кілька кільометрів або й цїлими милями від села хлопських ґрунтах, — можна уявити собі о скілько труднійшою буде ся господарка в новій повоєнній добі, в котрій хліборобське населене цїлими десятилїтями буде дошкульно відчувати брак робочих рук, тай живого інвентаря. Раціональна, поступова господарка, тут просто немислима.

Тому справа комасації селянських ґрунтів стає тепер як нїколи перед тим актуальною.

Многі села східної Галичини, а особливо села Поділя, — того шпихлїра Галичини, — треба відбудовувати цїлком до нова. Тож бодай в таких селах, поперед усього повинно ся перевести комасацію хлопських ґрунтів, а відтак відбудовувати село по змозї в осередку тих ґрунтів.

Як сю спасенну для нашого хліборобського населеня справу занедбаємо тепер, то поповнимо великий непростимий гріх, котрого важкі наслідки в будуччинї, будуть вічною покутою для нашого хліборобського населеня.

Михайло Содомора.

Війна.

Світова бльокада проти всіх невтральних.

ГАҐА. 8. жовтня. Американське правительство роздумує над доцїльністю світової бльокади проти всіх невтральних разом з державами коаліції. Вільсон мав утворити загально воєнну торговельну раду, щоби контролю, яку тепер робить ся над торговлею, обняти через ту експортову раду. Нова рада одержить широкі повновласти.

Є правдоподібне, що всякі торговельні зносини з невтральними будуть застановлені. Урядово подаєть ся до відома, що з невтральними, які зобовяжуть ся зовсїм здержати торговлю з Німеччиною, обходити-муть ся Злучені Держави чемно і великодушно.

ГАҐА. 8. жовтня. З Льондону доносять: Англійська преса займає ся пляном загальної світової бльокади проти невтральних і є того погляду, що невтральні через се будуть вповні перешкоджені — що-небудь вивозити до Німеччини. „Daily Mail“ каже: „На будуче Сполучені Стани не допустять, щоби навіть один фунт поживи дійшов до невтральних, що не мають доброї слави відносно вивозу до Німеччини.

Америка роздумує навіть над можливостю загальної світової заборони вивозу супроти невтральних цїлого світа, щоби торговлю з ними спараліжувати.

„Червона ґвардія“.

СТОКГОЛЬМ 7. жовтня. На спільнім засїданю робітничо-жовнїрських комітетів розглядано питане зорґанізованя в Москві „Червоної ґвардії“. Принято статут, опрацьований представителями соціялістичних фракцій. До штабу ґвардії вибрано по 3 представителїв від кождої фракції і від обидвох виконуючих комітетів.

Перешкода до мира.

ВІДЕНЬ. 9. жовтня. Державний секретар заграничного уряду д-р Кільман говорив нинї в нїмецькім парляментї про вигляди на мир, які і він осуджує яко не дуже корисні. Від відповіди на папську ноту не пішли ми нї на крок близше. Анґлія зобовязалась так довго боротись за віддачу Альзаціі-Льотаринґії, як довго Франція стоїть при тім жаданю. При тім заявив державний секретар: „На питане: „Чи може Нїмеччина в справі Альзаціі-Льотаринґії зробити які уступки?“ мати лише одну відповідь: „Ні! Ні! Нїколи! Як довго один нїмецький пастух держить рушницю, не може ненарушимість державної области бути предметом якихсь переговорів або уступок!

Далї говорив в своїй мові державний секретар:

„Крім француського бажаня мати Альзацію і Льотаринґію нема абсолютно нїякої перешкоди до мира, жадного питаня, яке не малоб бути розвязане через наради і порозуміне“.

Гінденбурґ проти мира

На ґратуляції переслані ґен. Гінденбурґови ельберфельдським окружним воєнним союзом із нагоди 70-лїтної річниці його уродин, сказав між иншими Гінденбурґ таке: „Зуби затиснути! Ані слова більше про мир, як довго кровава робота не буде скінчена і ми не осягнено побіди. То мусить бути кличем цїлого нїмецького народу!“

О ревізію трактатів коаліції.

ПЕТРОГРАД. 8. жовтня. (П. Т. А.) На тайнім засїданю вступного парляменту повідомив Церетелї, що правительство виявило згоду на жадане демократичних послів, що до підприняття енерґічних кроків до скликаня конференції коаліції для піднятя ревізії трактатів і то при участи демократичних послів. Формулу про характер вступного парляменту і обсягу його дїланя принято 109 голосами проти 84; 22 здержались.

Російскій апель до демократії світа.

ПЕТРОГРАД. (П. А.). На останнім засїданю демократичної конференції принято предлогу виготовити відозву до демократів цїлого світа. Відозва стверджує вперед, що Росія веде війну на двох фронтах, зовнїшнім і внутрішнім. Російська демократія вже шість місяців тому признала потребу мира без анексій і без відшкодовань, на підставі права народів до самоозначеня. Осередні держави старали ся заключити з Росією почесний мир, але Росія відкинула думку окремого мира в надії, що народи обох державних ґруп піднесуть ся і приневолять свої правительства до загального демократичного мира. Та до такого мира не прийшло; від того часу військове положене Росії значно погіршило ся. Відозва покликує ть ся на алярмуючі поголоски, що деякі міжнародні круги мають намір здійснити мир коштом Росії, щоби через окремий мир покінчити різню між куль-

Росії грозила неминуча катастрофа Її старало ся царське правительство за всяку ціну відвернути. — Кидано великі маси військ, жертвовано тисячі і тисячі на протинаступи й оборону загрожених позицій, аби лише зискати на часї — аби не датись осачити і не стратити армій. Отсї завзяті акції і протиакції відгривали ся на наших землях. На них мала порішити ся судьба Росії, а може і світа.

І почали ся тут бої страшні, яким в завзятости до того часу не було рівних. — Кождий горбок був зритий залізом, вкритий людським тїлом, політий кровю. Не було позиції, яка би кілька з часом і кільканайцять разів не зміняла свого властителя. Не щаджено тут нічого, усміхала ся велика виграна одним, а з другої сторони гроза невдачі казала все посвятити, щоби лиш стримати меч Дамокля ..

От в тім, що тут діяло ся памятного пятнайцятого року, лежить причина вилюдненя західної нашої етноґрафічної території. — Зникли з поверхні землї села, міста і місочка, пішла з димом людська кервавиця, а нераз і безмежні ліси. Лиш ту і там закрив і охоронив вірний своїй місії ліс українських утікачів, а там знова подібну роль відіграло багно чи мочариско. Зле сказано: більш чужих як наших скрив ліс серед того лихолїтя. Наші увірили леґендї про різню православних і русских.

Скілько лишило ся українського народу на захід від Буга — не знаємо і скоро знати не будемо Одно лишень певне, що не много. — Числа подані польськ. пресою, виглядають на малі, бо з пів міліона людности мусїло лишити ся трохи більше, чим вісїм тисячів. — На підставі своїх і чужих спостережень можу сказати, що убуло тут дуже много нашого населеня. На сотки хлопських фір в Томашові не найшов я нї одного Українця, хотяй — після статистики — перед війною числив Томашівський повіт 39·6 процент Українців! — В повіті замостськім в селах Звіринець, Скевбешів, Суховоля і т. д., в яких процент Українців був значний й які на основі сего зістали прилучені до холмської ґубернії, остала ся лиш незначна десятина. — Анальоґічно представляють ся відносини в Красноставщинї, а також в Радзинщинї, Любартівщинї, Білгорайщинї, Луківщинї. Через ті чотири повіти довело ся менї два рази переходити.

Вже говорено, що православних забрали козаки.

Дещо кориснійше уложили ся відносини в Холмщинї і Влодавщинї, куди розстрільна перейшла скорше, та де непроглядні ліси і мочари дали комірне утікаючим селянам.

Польський нарід, стоячий від віків в борбі з українськими, вийшов із тої великої заверухи ще досить добре. — Він по переважній части остав, підчас коли наш мужик проживає на примусовім вигнаню у глибокій Росії. Скілько його верне з тої далекої мандрівки — на певне годі сказати, певне менше, чим пішло на неї.

А наслідок? Дальше пересунене української етноґрафічної лінії до сходу. Перед тисячу літами була Висла границею а на її лівій сторонї, ще українські мостові причілки... нинї чиста лінія Буга з меншими і більшими мостовими причілками і півостровами на захід від него...

турними народами. Відозва каже дальше: Здавлене російської революції рівнало би ся мирови осягненому коштом обрабованя одної з воюючих сторін і поставило би світ перед новою грозою відплати і перед новими зоруженями. Конференція апелює до демократів цілого світа, щоби поперли мирові зусиля російської революції.

НОВИНКИ.

— **На фонд ім. Митропол. Андрія ґр. Шептицького** для укр. сиріт (кн. тов. „Дністер“ ч. 10.300) зложила фірма И. Ф. Ґлезінґер в Тешині суму 5 000 кор.

— **Консум урядників тов. „Дністер“** повідомляє своїх Вп. членів, що отримають бульбу на зиму по 100 кґ., а на весну 50 кґ. на особу. Просимо замовляти бульбу сейчас за оплатою по 40 кор. за 100 кґ. Евентуальну надплату зверне ся по доставі. Достава зачинає ся в слідуючім тижни, після порядку, в якім хто заплатив. Члени, які не будуть користати з бараболь в консумі, відберуть собі також свої карти на бараболі, видані зарядом апровізації міста Львова. — Управа.

— **За що дякує Богу о. Микола Олексій**- В краківськім „Ill. Kuryer-i Czodzienn ім“ (ч. 281) простує о. М. Олексій допись, яка була про нього в „Укр. Слові“ і заявляє при кінци таке: „Щиро дякую Господу Богу; що я повернув ще під крила тих самих польських старостів, тих самих польських коляторів і „москвофільських“ гр. кат. консисторій, а не під крила донощиків“...

— **Новий член Української Парляментарної Репрезентації.** На місце невіджалуваної памяти о. Иосифа Фолиса входить до австрійського парляменту др Володимир Бачинський, якого при виборах до австр. парляменту 1911 р. вибрано заступником посла львівського округа. Др Володимир Пукшин-Бачинський уродив ся в р. 1880, докторат прав осягнув у Львові, а в нашім політичнім житю став звісний в часі страйків і руху за виборчою реформою, коли то розвинув живу і широку діяльність в Бережанщині та Підгаєччині. В р. 1907 був покликаний конечностю до Львова на секретаря „Народного Комітету“, де рівночасно став директором „Краєвого Союза кредитового“. На сих становищах остає до літа 1913 р., будучи душею і мозком всего українського руху і орґанізації в краю. В тім самім році переносить ся яко адвокат до Підгаєць, де здобуває посольський мандат до сойму. Перед російською інвазією покликаний Головною Українською Радою покидає місце свого осідку і заскочений ворожим наїздом переносить ся з конечности до Відня, де як член Загальної Української Ради докладає всіх сил, щоби спростувати криві стежки, якими пішла тоді українська політика. По освободженю Галичини і Львова як один з перших вертає у Львів.

З покликанем дра Володимира Бачинського до державної ради прибуває Українській Парлям. Репрезентації нова, свідома, випробувана і характерна сила.

— **Митрополича Консисторія** розпорядила, що іспит конкурсовий парохіяльний відбуде ся 1. і 2. падолиста с. р.

— **Спростоване.** Від президії посольських зборів дра Трильовського, які відбули ся в Коломиї дня 30. вересня с. р. одержуємо слідуюче спростоване:

В ч. 225 „Українського Слова“ з 7. X. с. р. незвісний дописуватель подав, будьто на посольських зборах дра Трильовського, відбувших ся в Коломиї дня 30. вересня с. р. рішено резолюцію, в якій припоручено українським послам „лучити ся до боротьби разом з усіми поступово-опозиційними ґрупами инших народностий“.

Ся стилізація резолюції в дотичній справі є хибна і невірна, бо дотичні збори рішили лише загально резолюцію, щоби наші посли перейшли до найострійшої опозиції без додатку, чи і з якими партіями мають при тім лучити ся.

— **Вільні посольські мандати.** Питане доповняючих зборів на вільні місця в палаті послів — а є їх 41 — є від довшого часу предметом нарад партій палати послів. Доповняючі вибори будуть розписані по полагодженю буджетової провізорії. Почнуть вони десь в лютім 1918 р.

З 41 мандатів є 11 німецьких націоналістів, 5 християнських суспільників, 2 німецьких соціяльних демократів, 13 Чехів, 5 південних Славян, 2 Поляків, 1 Українців, 2 Італійців і 1 італ. соц. демократів.

Мандати німецького національного союза, христ.-суспільників і нім. соц.-демократів опорожнились через смерть послів. З чеських 5 опорожнились через смерть, 2 через не присутність послів (Дірік і Масарик — у ворожім краю); далі через нові вибори є до обсадженя мандати послів Буржіваля, Хока, Крамаржа, Нетоліцького, Расіна і Вийни. З Поляків опорожнились два місця через смерть послів Мілевича і Гудеца. Далі вільне є місце посла Маркова, до якого зголосив претенсії Курилович, котрого заступає Чайковський.

— **„Кієвлянинъ“ — припинений!** Після вістки поданої в часописи „День“ увязнено відомого редактора чорносотенного „Кієвлянина“, а видаване часописи припинено.

— **Рявцев посадником Київа.** На посадника Київа вибрано соціяльного революціонера Рявцева. („У. Б“.)

— **Смерть Могилівцева.** Знаний український філянтроп Могилівцев помер недавно у 70 році житя. („У. Б.“)

— **За корисним миром** В віденськім ратуши відбули ся 7. с. м. великі збори, скликані християнсько-суспільним сторонництвом. Головний бесідник кн. Ліхтенштайн заявив, що населене бажає мира по думці звеад оголошених Папою, але бажає тільки мира чесного і корисного, який зберігав би державу не тільки перед втратами, але забезпечував би цілість держави через корисні границі. В тім самім дусі промовляв також др Вайскірхнер і Купчак, котрий між иншим підніс, що в теперішній війні втратило доси житє понад 9 міліонів людий. По промовах відспівано гимн в честь Папи і ухвалено висилати телеґрами з чолобитнею до Папи і Цісаря.

— **Німецьке відшкодоване для Семигороду.** „Zeit“ доносить з Будапешту: Пруський міністер війни поручив комісії, до котрої належать також австрійські і угорські офіцири, щоби провірила ті шкоди, які в часі боїв в Семигороді наробили по полях, господарствах і помешканях німецькі жовніри. По ствердженю і провіреню шкід німецьке правительство виплатить відшкодованя властителям піль, домів і помешкань. Минувшого року німецька комісія перевела в полудневій Угорщині потрібне провірене шкід, які поробили німецькі війська. Німецьке правительство виплатило тоді титулом відшкодованя около 5 міліонів марок.

— **Українська ґімназія на селі.** В селі Пирогах (на Полтавщині, кременчуцького повіту) ухвалено відкрити першу українську ґімназію (Н. Р.).

— **Українське шкільництво у Київі.** З теперішним шкільним роком відкрито у Київі три українські урядові повноправні мішані ґімназії, I—II в складі I—VII кл., а III. на Печерську в складі перших кляс. В кождім районі є неменш одної, а всіх неменш 15 укр. народних шкіл (Р. Г.).

— **Автономія української церкви.** Волинський епархіяльний зїзд висловив ся за тим, аби всі українські ґубернії склали особливу автономну митрополію. — Крім того висловив ся зїзд за українізацію церковних шкіл („Нова Рада“ ч. 77).

— **Капкан не винен.** Бувшому командантови 1-го українського полку імени гетьмана Богдана Хмельницького, котрого усунено від командуваня полку й віддано під слідство — командуючий київським військовим округом п. Оберучев заявив, що з причини, що проти нього не найдено ніяких підстав для обвинуваченя — слідство спинить ся. — „Роб. Газ.“ робить з сього приводу таку увагу: „Таким чином полковника Капкана усунено від полку, обплямлено в той час, коли се було потрібне, а коли потреба минула, слідство спиняють ся.

ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ.

Володимир Костек, поручник п. п. поляг з початком вересня в 24 р. житя на італійськім фронті.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, дня 12. жовтня 1917.

Нині: 12. жовтня гр.-кат. Григорія свмч., римо-кат. Максиміліяна.

Завтра: 13. жовтня гр.-кат. Кирияка, римо-кат. Едварда.

○ **Примір гідний наслідуваня.** Вп. Стефан Сверида, вахмайтер зложив на „Рідні школи“ 72 К від себе, а між своїми товаришами зібрав 65 К а то: П. Карпінка 10, В. Корніцький 3, С. Сверида 3, Д. Феркуник 4, П. Федорович 2, А. Климчук 4, І. Климочко 3, Н. Гулик 2, Н. Жінко 4, І. Барабаш 3, В. Горбач 2, П. Вавринюк 1, М. Горбачик 4, П. Когут 5, А. Сопчук 5, М. Сілецький 4, О. Стефанів 4, А. Грицай 2 К.

За сей дар складає Вп. Жертводавям щире Спаси Біг Українське Педаґоґічне Товариство.

○ **Львівський Нар. Театр.** Тов. Укр. „Бесіда“ під дир. К. Рубчакової. Саля Тов. ім. М. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу, дня 13. жовтня 1917. Премієра „Хмара“ народна драма на 5 дій зі співами і танцями А. Суходольського.

В неділю дня 14. жовтня 1917. „Запорожець за Дунаєм“ народна оперетка на 3 дії Артемовського з п. Іваном Рубчаком в ролі Карася.

Початок точно о год. 7 веч.

Білети раньше можна набувати в Нар. Торговли, а в день вистави від год. 5 вечером при касі театру.

○ **Замість вінця** на домовину бл. п. о. Иосифа Фолиса жертвувало краєве тор. „Сільский Господар“ квоту 100 К на захист українських сиріт у Львові.

○ **Від управи рогатинської ґімназії.** Вписи до І. кл. відбудуть ся дня 16. жовтня с. р. від 8—10 рано, вступні іспити того самого дня від 10 год. рано. Родичі або опікуни мають предложити послідне шкільне свідоцтво ученика, метрику і зложити 10 кор. за впис; від приватистів тільки метрику і таксу. Вписи до висших кляс 16. і 17. жовтня рано і по полудни. Приймає ся до висших кляс на підставі доброго свідоцтва з попередної кляси, а учеників, які в р. шк. 1916/17 не ходили до школи, на підставі вступного іспиту. Вступні іспити відбудуть ся 17. і 18. жовтня. Такса за іспит 24 кор. Шкільна оплата 10 кор. місячно. Правильна наука від 19. с. м. Оправдані спізнені вписи до кінця сего місяця.

Всч. Духовенство і Вп. Учительство просить ся о поширене сеї оповістки між селянами і міщанами. — Д. Лукіянович, управитель ґімназії.

Похорони о. посла Фолиса.

Перевезене тлінних останків пок. о. посла Фолиса до краю відбудеть ся в суботу перед полуднем з північного двірца у Відни.

Похорони відбудуть ся в Скнилові в понеділок рано.

Цісар Карло на Волині.

Відень 10. жовтня.

Цісар удав ся в понеділок передполуднем осібним поїздом через Львів на Волинь, щоби пораз перший від часу свого вступленя на престол оглянути висші команди і війська ґрупи Лінзенґена. Цісар задержав ся довший час в Сокали, Володимирі Волинськім, Туриску і Ковлю, де приймав звідомленя висших комендантів і приняв депутацію військ.

Вчера пополудни вернув монарх з Ковля до Відня, а о годині пів до 3 пополудни до Райхенав.

Будучий намісник Галичини.

ВІДЕНЬ. 10. X. „Wiedeński Kuryer Polski“ доносить:

В кругах стоячих близько правительства живо обговорює ся поворот цівільного намісника. Говорять, що намісником Галичини має стати Д-р М. Бобринський.

З німецького звідомленя.

З дня 11. жовтня.

Східний фронт:

Огонь оживлений на многих місцях фронту, скріпив ся хвилево на румунській рівнині і коло Браїли, яку острілюють Росіяни. Для відплати звернули наші батерії огонь на Ґалач, в якім счинились пожежі.

Македонський фронт:

Оживлена діяльність огнева між озерами Пресна і Охріда, в луку Черни і між озерами Вардар і Дойран. Многі наступаючі ворожі відділи вивідні прогнано.

Ворожі втрати ворожих боєвих сил воздушних на німецьких фронтах виносять 22 бальони на припоні і 374 літаків, з чого 167 поза нашими лініями, прочі спали по другім боці ворожих становищ. Ми втратили 82 літаків і 3 бальони на припоні.

Звіт

українського краєвого Комітету помочи для виселенців у Львові за час від І. лютого 1917 до 30. вересня 1917.

(Кінець).

Управляюча Рада Комітету відбула в тім періоді 36 засідань. Праця Комітету, як з представленого стану справи слідує, зістала значно поширена — і в якім степени діяльність Комітету збільшилась, видно з протоколу діяльности і книжки почтової, а іменно:

1. Протокол виказує за час від 1/2 1917—30/9 1917 чисел 800.

2. Надано на почту писем 1/2 1917 —30/9 1917 чисел 464.

Комітет взяв громадно участь при привитаню Його Ексцеленції Митрополита ґр. А. Шептицького дня 10/9 1917 при вїзді Його до Львова, а 11/9 1917 зложив йому через своїх відпоручників глубоку пошану і низький поклін.

II. Звіт з діяльности Секції „Покріпляючої Стації“ на головнім двірци у Львові за час від І. лютого 1917 до 30. вересня 1917.

Звіт з діяльности „Покріпляючої Стації“ на головнім двірци у Львові за перший період т. є. від 10/Х. 1916 до 30/І 1917 зістав оголошений в часописи „Українське Слово“ ч. 29 з 16/II. 1917.

В тім періоді а то в місяцях зимових тільки незначна часть виселенців переїжджала через Львів, натомість від мая с. р. почав сей рух збільшатись а іменно в наслідок повороту виселенців з ріжних таборів та звільнених осіб понад 50 літ з військової служби. Найбільше число виселенців почало вертати до рідних сторін в послідних часах в наслідок вітвореня через Міністерство внутр. справ повітів в вузших воєнних областях і проте рух на головнім двірци у Львові зміг ся так дуже, що Комітет приняти мусів на якийсь час одну постійну силу до праці при „Покріпляючій Єтації“.

В тім другім періоді т. є. від 1/II. до 30/IX 1917 переїхало через Львів виселенців около 30.000.

Члени „Покріпляючої Стації“ виконували свою гуманітарну працю радо, спішили з порадою і помічю переїжджаючим виселенцям, обділювали їх бідні, напів нагі діти суконками і матерією, подавали їм теплу страву, хліб з мармолядою та чай. Підчас вакацій більше число членів виїхало зі Львова, тож оставші мали неабияку працю в виконуваню принятих на себе обовязків.

II. Звіт касовий за час від І/І. до 30 І/IX. 1917.

Комітет розпоряджує 3 фондами:

I. Фонд від 1/І. 1917 до 30/9 1917:

Решта позістала з днем 31/XII 1916	К	1.435·01
Доходи від 1/І 1917 до 30/9 1917 .	К	14 369·—
Разом .	К	15·804·01
а видатки виносили	К	13.874·80
Остала з днем 30/IX 1917 решта .	К	1.929·21
З сего фонду роздані запомоги виносять	К	12.178·—
Кошта адміністраційні . . .	К	1.696·80
З II. фонду остало, як в попереднім звіті виказано	К	5·—

III. Фонд призначений для „Покріпляючої Єтації“

Остало з днем 31/XII 1916 . .	К	274·75
Жертвовані датки	К	544·20
Від Президії Намісництва . .	К	4.000·—
Разом .	К	4.818·95
Видатки виносять	К	4 475·22
Остала з днем 30/IX 1917 решта .	К	343·73

Дня 2. марта с. р. перевела Контрольна Комісія, зложена з Впв. Панів Омеляна Саєвича, Дениса Коренця і Дра Евгенія Двоздецького шконтрум каси, книг рахункових і діловодства і ствердила згідність доходів з розходами, та що рахунки є ведені точно і правильно.

Оголошене.

В цїли видержавленя близько 100 морґів нафтового терену, посїлости громади Мразниця ad Борислав, положених на парцелях 590, 567, 616 і 617/3 Мразниця на протях 25-лїтного часу починаючи від 1921 до 1946 рр. розписуєть ся офертову ліцитацію в терміні до 5. падолиста 1917 включно, Оферти, які заключати мають висоту найму належить вносити на руки правительственного комісаря Романа Левицького в Мразниці, який на жадане уділяє близших інформацій.

Рівночасно зазначуєть ся, що в громаді Мразниця суть дотепер майже всі рустікальні ґрунта видержавлені через ріжні нафтові фірми під експльоатацію ропи.

Дотепер поставлено около 30 шибів, з яких деякі дають вже ропу з денною продукцією 3 цистерни. В кінці зауважуєть ся, що згадані шиби не осягнули що належної глибини, в якій звичайно одержуєть ся ропу.

Мразниця, дня 2. жовтня 1917.

Правит. комісар:
Роман Левицький.

Видає і відвічає за ред.: Др. Омелян Гекубович.
Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.